

**รายงานการประชุมภาคีสมาชิกเพื่อพัฒนาโครงการ
สถานเสวนาสู่ความสมานฉันท์ที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
ณ.มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ 13 พฤษภาคม 2550**

- ซากิ - ความรุนแรงแวนอนระหว่างประชาชนกับประชาชน นำเป็นห่วง เป็นสงครามกลางเมืองติดอาวุธยิงกันเอง เนื่องจากช่องทางการสื่อสารระหว่างประชาชนหายไป
- ดอน - กรณีป้อนเฝ้าควนหรีน มีคำอธิบายหลายชุด มี mob ไทยพุทธด้วย เป็นพันคน ที่มบ.หมู่ 4 ไทยพุทธ กระตือรือร้นที่จะมาคุยมาก กำนันได้มาเปิดใจกับลูกบ้านด้วยน้ำตา ไทยพุทธได้คุยกับกำนันมุสลิม ข่าวสารที่ ชบ.ได้ได้จากช่อง 5 ไม่ได้คุยกันเองเลย
- ซากิ - เปียนมี 3 มบ.ไทยพุทธ 100% ทุ่งเถา บ้านเก่า ต่าแย คนพุทธในอคิดเมื่อเจ็บไข้ เอาลูกให้คนมุสลิมผูกข้อมือ คนพุทธเชื่อว่า พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ของคนมุสลิม มีการให้เกียรติคนมุสลิม คนไทยพุทธจากระโนด สทิงพระ พัทลุง ตรัง เข้ามาที่หลัง มาเป็นครู มาจับจองที่ดีทำกิน ถางป่าแก่ทำสวน แต่ขณะนี้ไม่มีการคุยกันระหว่างศาสนิกในเรื่องไฟได้
- อายุป - สงครามกลางเมืองอาจไม่เกิดเพราะคุลยประชากรมีผล พุทธน้อยมุสลิมมากจะไม่เกิด เพราะสู้กันไม่ได้ แต่กบฏพฤษ์ทมิฬพบว่าประชากรได้คู่คือพอกๆกัน ทำให้เกิดสงครามกลางเมือง คนพุทธใน 3 จังหวัดยอมรับตนเองเป็นชนส่วนน้อย จึงมีความอดทนสูง แต่ที่หมู่เกาะโมลุกะ คริสต์ส่วนน้อยมาก แต่ก็เกิดการปะทะระหว่างชนชาติได้
- ประทับจิต - การสื่อสารกับคนนอกพื้นที่ก็สำคัญมาก เพราะคนนอกพื้นที่เป็นผู้หนุนให้ทักษิณคุยด้วยความรุนแรง ในช่วงทหาร 7 คนตายได้ถูกขยายความสู่ความเกลียดชัง การสื่อสารยังมีความสำคัญมาก พื้นที่ข่าวภาคใต้ลดลง พื้นที่ข่าวมีมุมมองเฉพาะบางส่วน DSW ยังสำคัญในการสื่อสารกับคนทั่วประเทศ ไม่ใช่เห็นชอบเวลาเสียสิ่งสูญเสีย DSW ต้องสร้างความร่วมมือกับ บก.ข่าวทุกสำนักพิมพ์ให้ได้ ซึ่งยังทำไม่ได้ ต้องทำ ข่าวภาคใต้ช่วงนี้แย่มาก โหด รุนแรง ไม่เห็นทางออก นอกจากทำไม่รัฐบาลไม่คุย การข่าวและสื่อไทยแทบไม่มีประโยชน์กับภาคใต้เลย
- สถานเสวนาทำไปทำไม ทำไมต้องสะบ้าย้อย สักส่วนสะบ้าย้อยมีส่วน สะบ้าย้อยมี mob คนพุทธขึ้นมา หลังสถานเสวนาแล้วจะยังไปต่อจึงยังขึ้น ทำอย่างไรให้การสื่อสารครบวงจรคือเดิมคิดเรื่องการสื่อสารกับคน 73 จังหวัด การสื่อสารของคน 3 จังหวัด และการสื่อสารกับสังคมโลก สื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่กับสังคม เปิดช่องทางให้เกิดเวที เวทีที่ กทม.ทั้งไทยพุทธและมุสลิมต่างมีชื่อเรียกร้องต่อรัฐ แต่ไม่มีชื่อเรียกร้องระหว่างกัน ไม่มีการคุยระหว่างกันขณะกินข้างเที่ยง แต่ที่ผ่านมารัฐก็มีการลงไปคุยลงไปคุยจนชาวบ้านช้ำ แล้วเราจะไปคุยอะไร
- ที่บ้านทรายขาว พุทธ 40 มุสลิม 60 มีความรู้สึกความเท่าเทียมเชิงวัฒนธรรมสูง ทุนเดิมดีเจ้าอาวาสกับโต๊ะอิหม่ามเป็นเพื่อนกัน มีการคุยกัน สลับกันเป็นกำนัน
- ซากิ - บทเรียนสถานเสวนากรณีหญิงหม้าย เจริญหญิงผู้สูญเสียพุทธมุสลิมมาคุยกัน ล้มเหลวไม่ฟังกัน พุทธพูดมุสลิมเดินออก มุสลิมพูดพุทธก็เดินออก จึงจัดกระบวนการใหม่ ให้พุทธคุยกันเอง มุสลิมคุย

กันเอง แล้วครั้งที่ 3 ค่อยมาร่วมกันคุยจึงสำเร็จ แต่ประเด็นหญิงหม้ายที่มารวมกลุ่มอาจเป็นคาบ 2 คน เวลาคนสูญเสียมารวมกลุ่มอาจพูดเรื่องการต่อสู้มากขึ้น ไม่น่าสู้สันติภาพ

- ภัทระ – สื่อสารเป็นปัญหาหลักในสังคมไทย step แรกคือหาความจริง ทำข้อมูล step 2 คือจัดการ สื่อสารเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ไม่ใช่สื่อสารเชิงบอกข้อมูล Weblink ของกลุ่มก่อการ link กับ UNHCR กับ IOC กับระดับโลก ในขณะที่ของกองทัพไทย link กับสำนักข่าวไทย
- ดวงพร - นาร้างมีมากมายใน 3 จังหวัด รัฐบาลทักษิณโปรโมทปาล์ม ซึ่งเจ๊งแน่ๆ ผู้ใหญ่โกเมศไปคุยเชิงसानเสวนา ส่งเสริมการทำนาใหม่แบบง่ายๆ ไล่ด้วยรถแล้วหว่านตามฤดูกาล อบต.ก็พร้อมพอสมควรในการสนับสนุนเรื่องการทำมาหากิน หากช่วยเรื่องการทำมาหากิน สานเสวนาเรื่องการทำมาหากิน จะก้าวพ้นเรื่องความขัดแย้งทางศาสนา
- ตูแว – เขาทำให้คนเชื่อในอุดมการณ์มลายู แผ่นดินปัตตานีเป็นแผ่นดินมลายู คนอื่นห้ามอยู่ คนพุทธคืออนะยิส สิ่งสกปรกที่ต้องชำระให้สะอาด โดยมีการเผยแพร่หนักในหมู่เยาวชน
- การทำข่าว focus ไม่ทำข่าวรายวัน เพื่อชี้ให้เห็นประเด็น นำเสนอทางออก ขับเคลื่อนต่อไป ส่วนบทบาทที่อิสรภาพแล้วหาไปก็คือ การจัดการเสวนาวิเคราะห์สถานการณ์กัน จาก DSW ผู้การขับเคลื่อนเชิงนโยบายโดยใช้ข่าวการเจาะข่าวเป็นเครื่องมือ แต่การเขียนข่าวเช่นนี้จะออกจากคนๆเดียวยากมาก ต้องอาศัยการ think tank คุยโต๊ะกลมจึงจะเกิดได้ ปัจจุบันมีแต่ข่าวเชิงข่าวอาชญากรรม
- สรุปร DSW นอกจากเปิดพื้นที่ทางหน้าสื่อ แต่ต้องเปิดพื้นที่ในชุมชน ให้ชุมชนมีพื้นที่ลดความขัดแย้งลงให้ได้ แต่จะ design อย่างไร เป็น peace maker , peace movement ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรทำใหม่ มีศักยภาพใช้ใหม่
- แพร - สานเสวนาเพื่อ fact finding โดยเริ่มที่การเล่าเหตุการณ์ โดยคนในชุมชนเขียนเอง บันทึกเอง ให้เป็นเอกสารตั้งต้นในการสานเสวนา มีการวิเคราะห์โดยคนในชุมชนและคนนอก เพื่อปลดปล่อยชุมชนจากข่าวกระแสหลัก ให้คนในชุมชนเป็นผู้ผลิตความจริง แล้วจึง diagnosis และชุมชนคิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร
- ชยานิฐ – dialogue ไม่ใช่ monologue สิ่งสำคัญที่สุดคือ คนคุยต้องมีอำนาจเท่ากัน หากมีอำนาจไม่เท่ากันมีคนครอบงำ dialogue จะไม่เกิดขึ้นจริง
- อ.จิราพร - ชาวบ้านมาคุยกัน เพื่อที่จะอยู่ด้วยกันได้ เป็นหัวใจของการสานเสวนา ความไม่ไว้ใจที่มีต่อกันแล้วจะเริ่มคุยอย่างไรที่เป็นธรรมชาติ ไม่เชื่อใจแล้วจะเริ่มคุยอย่างไร เวทีแบบไหน วิธีการแบบไหน ยังเป็นปัญหาทางวิชาการ คนที่สนับสนุนเป็นองค์กรที่ 3 ที่ชาวบ้านยอมรับได้เป็นสิ่งจำเป็น เพราะใน ความไม่ไว้ใจกันหากไม่มีมือที่ 3 คงไม่เกิด แล้วมือที่ 3 จะไปทำอะไรได้บ้าง อาจเริ่มที่ปัญหาการทำมาหากิน ปัญหาที่คุยร่วมกันได้ งานวิจัยของชาวบ้านที่ชาวบ้านหาความจริงด้วยตนเอง มือที่ 3 ก็จะเป็นนักวิชาการที่จะเข้ามาช่วย วิจัยเรื่องอาชีพ เรื่องวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องความจริงในพื้นที่เช่นโบราณสถาน ซึ่งจะสะท้อนเรื่องสันติสุขในอดีตก็ได้
- ดวงพร - สานเสวนา เพื่อให้ทะเลเป็นประเด็นๆ ไม่ใช่ทำให้ครอบคลุมพื้นที่ เช่นทะเลเรื่องการจัดการทรัพยากร เมื่อมีพื้นที่ใหม่ในประเด็นทรัพยากรอีก เราก็อำนาจแล้ว เพราะเราต้องการบทเรียนเพื่อขับเคลื่อน และเสนอให้ DSW มองให้สุดทาง มองไปเลยว่าทำอะไร ใช้เงินเท่าไร ภัทระกับสุภัทระเป็นผู้ประสานแหล่งทุนให้ได้

- อายุป – ในพื้นที่ที่มีข้อมูลอยู่ไม่น้อย เป็น data ที่มีจากงานของนักศึกษาเป็นต้น เคลื่อนเรื่องอะไรก็ได้ สุดท้ายไปสู่สันติเอง การต่อสู้จากภาคใต้คือการต่อสู้ทางความคิด มีสถานการณ์ในพื้นที่ต้องเดินเข้าไป ดู สส.หายไปกับระบบการแก้ปัญหา โตะอิหม่ามและอบต.ถูกมองว่าเป็นพวกโจร โตะอิหม่ามจะพูดคุ้บตะยังปากสั้นเพราะถูกรัฐเฝ้ามอง อบต.ไม่กล้าขยับเพราะขยับไม่ว่าจะคิดจะทำอะไรถูกมอง อาจตีความได้ว่าอยู่ข้างโจร ทำให้ไม่มีใครกล้าร่วมแก้ปัญหา องค์กรภาคเอกชนมุสลิมก็อยู่ในรายชื่อ ขบวนการทั้งหมด ทำให้ไม่มีใครขยับ ขยับไม่ออก ไม่มีภาคประชาสังคมใน 3 จังหวัด ทำนายว่าอนาคตคนไทยพุทธอนาคตจะบอกว่า พุทธไม่เอาทหาร แต่ขอติดอาวุธดูแลตนเอง
- ดอน – อาจารย์ชัยวัฒน์ขอแค่มีคนในพื้นที่บันทึกข่าวสารทุกวัน รู้อะไร เกิดอะไร ฟังอะไรมา ก็เอามาเขียนอย่างมีวินัย จะนำเอกสารเหล่านี้มาเทียบ จะเห็นประเด็น เป็นวิธีการวิจัยชาวบ้านที่ง่ายๆ อย่งไรก็ตาม เราที่ต้องการ
- กัทระ – ตอนเริ่มต้นไม่มีคนเข้าใจเรื่องภาคใต้เลย แต่ตอนนี้มีความเข้าใจมากขึ้นมาก มีคนกลุ่มหนึ่งเข้าใจโดยเฉพาะในวงการสื่อ ปัญหาการสื่อสารภาคใต้เป็นปัญหาใหญ่มาก เรา DSW จะเล่นบทบาทเป็นตัวประสานยาแนวหรือเป็นผู้สังเกตการณ์ ระดับชุมชนชาวบ้านเราจะเป็นผู้สังเกตการณ์ การเข้าไปให้ชาวบ้านเขียนนั้น จะทำอะไร ใช้เครือข่าย ให้ชาวบ้านเขียนซะใหม่
- สมเกียรติ - ชากีย์ – หาพื้นที่นำร่องที่จะเป็นตัวอย่างในเชิงบวก และพื้นที่ที่กำลังเกิดปัญหา กรณีสะบ้าย้อยเป็นพื้นที่ที่พอดีมีเงื่อนไขทางสังคมที่ลงตัว ต่อผู้คนในพื้นที่ได้ อาจารย์สมบุรณ์ บัวหลวงฯ เคยลงไปทำงานในพื้นที่ ได้สร้างแกนชุมชนไว้ระดับหนึ่ง การจัดต้องจัดนอกพื้นที่จึงจะได้ระบายปลดปล่อย
- กรณีสะบ้าย้อยมีงาน 3 ก้อน
  - ทุนข้อมูล รวบรวมทั้งข้อมูลข่าว (สมเกียรติ ชากีย์) ใครรู้อะไรก็รวบรวมลงไปไว้ในถังกลางด้วย เช่นที่ควนหรีนถนนยังเป็นดินแดง เพราะชาวบ้านหนุนความหวังใหม่ list ประเด็นที่ต้องการ
    - ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
    - ฐานข้อมูลทรัพยากร
    - การเมืองท้องถิ่น
    - ความมั่นคงเช่น สถานการณ์ พื้นที่ที่ทางการจับตามอง
    - ความสัมพันธ์ระหว่างคนสะบ้าย้อยกับพื้นที่อำเภอข้างเคียง
    - สถานการณ์และการวิเคราะห์
  - ทุนเครือข่ายผู้คนที่สะบ้าย้อย ทั้งพุทธ มุสลิม ราชการ (ชากีย์ ตูเวดอน กัน หมัด)
  - ทุนงบประมาณ เขียน concept paper ของบจาก ..... (สุภัทร แจง)

////////////////////////////////////